

Liikenteen ilmastopolitiikan työryhmän työn esittely

Juhapekka Ristola, liikenne- ja viestintäministeriö
22.11.2018

Parlamentaarinen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman
valmistelua ohjaava työryhmä

Liikenteen ilmastopolitiikan työryhmä

NESTE

fortum

Gasum

SITRA

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Teknologiateollisuus

Viestintävirasto

ILMATIETEEN LAITOS

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

TAMPEREEN
TEKNILLINEN
YLIOPISTO

HSL
HRT

Liikennevirasto

Trafi

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ITS Finland

HELSINGIN YLIOPISTO

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Kiitos yhteistyöstä:

Kuntaliitto, MAL-verkosto, VTT

#ilmo45

Liikenteen ilmastopolitiikan työryhmä 12.4.–12.12.2018

Selvitetään ja arvioidaan keinoja, joilla liikenteen kasvihuonekaasupäästöt voidaan poistaa vuoteen 2045 mennessä.

Väliraportissa kolme toisistaan selvästi erottuvaa skenaariota tai muutospolkua, jotka tuovat esille eri tekijöiden vaikutuksen päästöjen määrään.

Loppuraporttiin kootaan kustakin polusta vaikuttavimmat ja kustannustehokkaimmat toimet, joilla liikenteestä voidaan tehdä hiiletöntä vuoteen 2045 mennessä.

Asiantuntija- työtä avoimessa vuorovaiku- tuksessa

Työryhmä on viestinyt koko toimikautensa ajan avoimesti työstään ja pyrkinyt laajaan vuorovaikutteiseen keskusteluun.

Työn etenemisestä on kerrottu aktiivisesti mm. sosiaalisessa mediassa.

Väliraportista julkaistiin kysely, johon saatiin yli 10 000 vastausta.

Työryhmä on järjestänyt kolme avointa keskustelutilaisuutta.

Aineistoja ja tietoa työn etenemisestä löytyy laajasti hankeikkunasta <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM028:00/2018>.

Väliraportti: kolme polkua hiilettömään liikenteeseen

BIO

BIO-polussa päästöjä vähennetään luopumalla fossiilisista polttoaineista ja ottamalla käyttöön uusiutuvia tai vähäpäästöisempiä polttoaineita.

TEKNO

TEKNO-polussa päästöjä vähennetään hyödyntämällä liikennevälineiden teknologista kehitystä.

PALVELU

PALVELU-polussa parannetaan liikennejärjestelmän energia-
tehokkuutta vähentämällä päästöjä tuottavan liikenteen (km) määrää.

**BIO-Suomessa
autoillaan
nykyiseen
malliin, mutta
polttoaineet ovat
uusiutuvia**

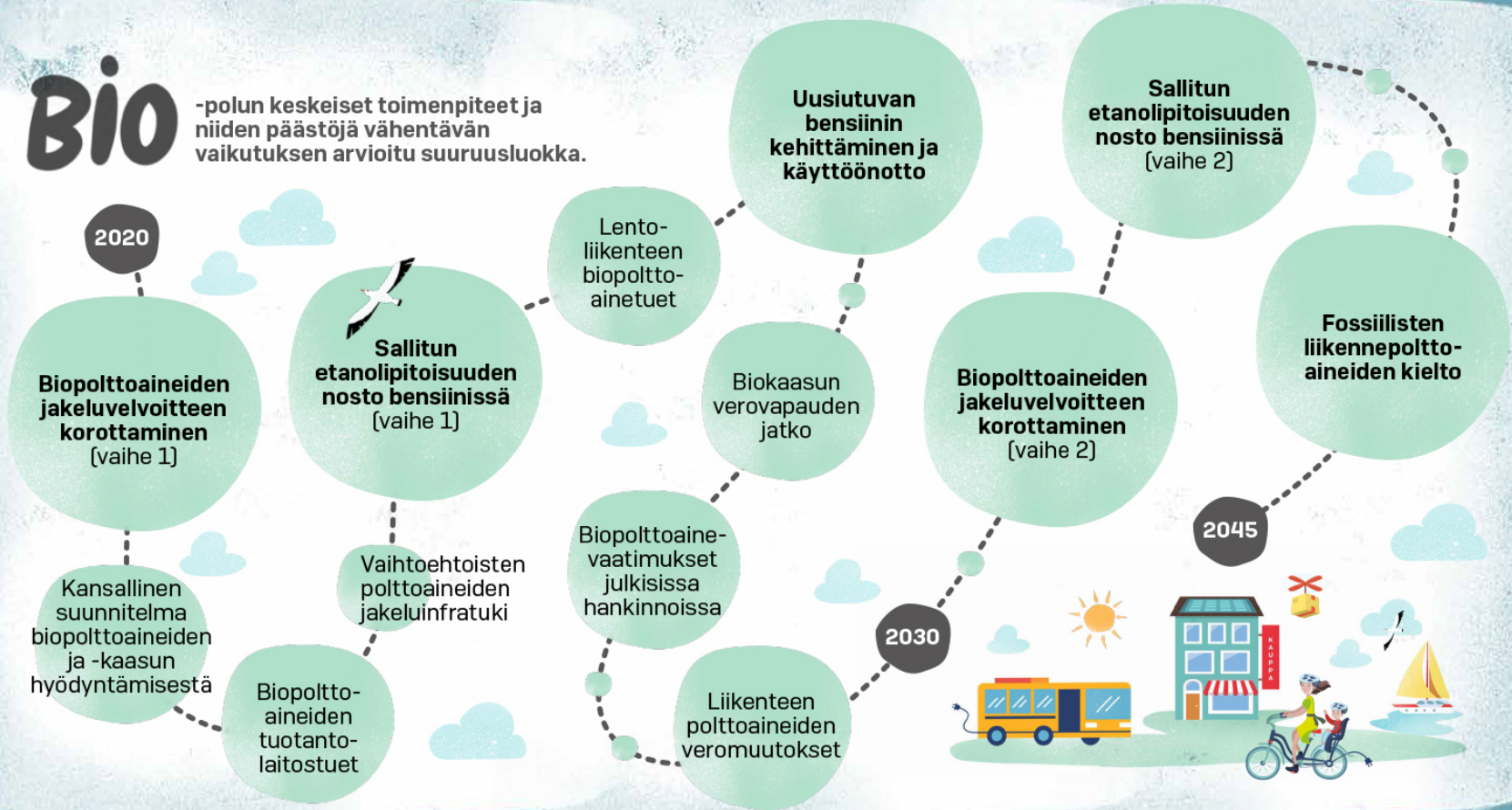
Vuonna 2045 BIO-Suomessa fossiilinen polttoaine on korvattu biopolttoaineilla liikennevälineissä.

Autokanta on vanhaa. Uutta teknologiaa hyödyntävien autojen ja muiden liikennevälineiden määrä on kasvanut hitaasti.

Liikennesuorite ja liikenteen kokonaisenergiankulutus ovat korkealla tasolla.

Bio

-polun keskeiset toimenpiteet ja niiden päästöjä vähentävän vaikutuksen arvioitu suuruusluokka.

BIO-Suomessa liikenne ja liikenteen kustannukset kasvavat

BIO-skenaarion toimenpiteet eivät vaadi radikaaleja muutoksia ihmisten tai yritysten toimintatavoissa.

BIO-skenaario on pidemmällä aikavälillä taloudellisesti kallis toteuttaa ja se lisää merkittävästi liikenteen kustannuksia (erilaiset investoinnit, polttoaineen hinnan nousu).

Kestävästi valmistettujen biopolttoaineiden saatavuuteen liittyy ongelmia ja niiden laaja käyttöönotto voisi pienentää hiilinieluja, jotka sitovat hiilidioksidia.

TEKNO- Suomessakin autoillaan, mutta autokanta on kokonaan uudistunut

Tavanomaiset bensiini- ja dieselautot ovat lähes täysin kadonneet liikenteestä ja tilalle ovat tulleet erilaiset sähkö-, kaasu- ja vetyautot.

Sama kehitys on tapahtunut muissa liikennevälineissä.

Liikennesuorite on korkealla tasolla, mutta liikenteen kokonaisenergiankulutus on merkittävästi pienentynyt uuden teknologian ansiosta.

TEKNO

-polun keskeiset toimenpiteet ja niiden päästöjä vähentävän vaikutuksen arvioitu suuruusluokka.

2020

EU:n autovalmistajia koskevaan lainsäädäntöön vaikuttaminen [vaihe 1]

Autoverosta bonus-malusmalliin

Työsuhdeautoverotuksen uudistus

Sähkön ja kaasun jakeluverkoston minimivaatimukset ja tuet

Puhtaiden ajoneuvojen hankintojen minimivaatimukset

Fossiilisten polttoaineiden verotason nosto [vaihe 1]

Ajoneuvoveron muuttaminen

Tiemaksut kaupunkiseuduille

2030

Investointituet kuljetusyrityksille

Liikennejärjestelmätuet vähäpäästöisille

Fossiilisten polttoaineiden verotason nosto [vaihe 2]

EU:n autovalmistajia koskevaan lainsäädäntöön vaikuttaminen [vaihe 2]

Polttomoottoriautojen myyntikielto

Fossiilisten polttoaineiden myyntikielto

2045

TEKNO- Suomessa liikenne kasvaa mutta liikenne- välineet ovat päästöttömiä

Liikennevälineiden hankintahinnat saattavat aluksi kasvaa, mutta käyttökustannukset pienenevät.

Pullonkaulaksi saattaa muodostua nollapäästöisten liikennevälineiden saatavuus.

Vaatii yhteiskunnalta lyhyellä aikavälillä merkittäviä panostuksia sekä autoihin että mahdollisesti myös jakeluinfraan.

Ongelmaksi varsinkin kaupunkiseuduilla voi muodostua liikennesuoritteiden kasvu.

PALVELU- Suomessa on siirrytty liikenteen palvelu- järjestelmään

Tieliikenteen ja erityisesti yksityisautoilun määrä on vähentynyt, kun taas kestävä liikuminen ja kuljetusten määrä on lisääntynyt.

Kestävä liikkuminen on yksityisautoilua vaivattomampaa ja edullisempaa.

Ihmiset käyttävät palveluja, joissa koko matkan suunnittelu on tehty asiakkaan puolesta ja laajasta liikkumispalvelujen tarjoomasta valitaan itselle sopivia vaihtoehtoja vaivattomasti.

Kuljetusten energiatehokkuus on myös lisääntynyt.

PALVELU

-polun keskeiset toimenpiteet ja niiden päästöjä vähentävän vaikutuksen arvioitu suuruusluokka.

2020

Investoinneilla ja suunnittelulla palvelut, asuminen ja työpaikat lähelle toisiaan

Valtion ja kuntien sopimusmenettelyjen kehittäminen

Investoinnit ja kannusteet kävelyyn ja pyöräilyyn

Yksityisautoilun palvelutason heikentäminen pysäköintipolitiikalla ja hinnoittelulla

Investoinnit ja kannusteet kyytien ja liikennevälineiden jakamiseen ja matkaketjuihin

Päästövähennyksiä tiemaksuilla ja bonusjärjestelmillä kaupunki-seuduilla

Investoinnit joukkoliikenteen palvelutason parantamiseksi

Digitalisaatiolla tehoa kuljetuskapasiteetin käyttöön ja logistisiin ketjuihin

Etätöön ja etäpalveluiden parantamistoimet

Mahdolistetaan tieliikenteessä HCT-kuljetusten ja letka-ajon yleistymisen

Työmatkukulujen verovähennys-oikeudesta kulkumuotoneutraali

Tuetaan kaupunkilogistiikan kehittämistä

Lisäinvestoinnit raideliikennetyhteyksiin

Tuetaan jaettujen kyytien yleistymistä automaattiliikenteessä

2045

Työmatkukulujen verovähennyksestä luovutaan

Lisäinvestoinnit sisävesiliikenteeseen

Tiemaksujen laajentaminen valtakunnalliseksi

Jaetun automaattiliikenteen ratkaisut osaksi matkoja

2030

**PALVELU-
polussa
liikennemäärät
ovat vähentyneet
palveluiden
ja automaation
myötä**

Henkilöautoilla ajettujen kilometrien määrä on vähentynyt puolella.

Päästövähennykset kohdistuvat etenkin kaupunkiseuduille ja kaupunkiseutujen väliseen liikenteeseen, joissa suurin vähennyspotentiaali.

PALVELU-Suomessa päästöjä ei saada poistettua kokonaan, vaan tarvitaan täydentäviä keinoja.

Kestävien liikkumismuotojen yleistyminen luo laajoja yhteiskunnallisia hyötyjä.

Liikenteen päästö- vähennysten alueellinen näkökulma

Kaikki ratkaisut eivät sovi kaikille eivätkä jokaiselle alueelle. Jokaiselle ja kaikille alueille pitäisi kuitenkin löytää sopiva ratkaisu, millä liikenteen päästöjä voidaan vähentää.

Kaupunkiseuduilla ja kaupunkiseutujen välisessä liikenteessä liikkumisen palveluilla on keskeinen rooli. Kaupunkiseuduilla myös kävely ja pyöräily ovat tärkeitä liikkumismuotoja.

Useilla alueilla ja etenkin haja-asutusalueilla oma auto on edelleen pääasiallinen liikkumismuoto. Siksi autokannan uusiutumisen vauhdittaminen on tärkeää. Biopolttoaineiden hyödyntämisellä on myös oma roolinsa henkilöautoliikenteessä, mutta pidemmällä aikavälillä raskaaseen ja lentoliikenteeseen tarvitaan merkittäviä määriä biopolttoaineita.

Loppuraportti on tärkeä asiantuntija- puheenvuoro, mutta työ jatkuu

Työryhmän työssä tunnistetaan vaikuttavimmat ja kustannustehokkaimmat toimenpiteet liikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Yksittäisten toimenpiteiden syvälinen tarkastelu ei kuitenkaan ole mahdollista työryhmän työn puitteissa. Siksi esimerkiksi liikenteen verotuksen kokonaisuudistuksen tarkastelua tulisi jatkaa kevään mittaan.

Valmisteilla on jo taustamuistiot mm. seuraavista aiheista: päästökaupan mahdollisuudet, sähköautojen kansainvälinen näkymä ja automaatio palveluistuvassa liikennejärjestelmässä.